

**HOTĂRÂREA nr. 232
din 03.04.2019**

Dosar nr.: 393/2018

Petiția nr.: 3228/25.05.2018

Petentă: Asociația Civică pentru Demnitate în Europa

Reclamat: U.A.T. Cristuru Secuiesc, jud. Harghita

Obiect: conținutul publicației “Kereszturi Kisvaros” editată de către Primăria reclamată exclusiv în limba maghiară.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

Asociația Civică pentru Demnitate în Europa –

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

U.A.T. Cristuru Secuiesc, jud. Harghita

Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Conținutul publicației “Kereszturi Kisvaros” editată de către Primăria reclamată exclusiv în limba maghiară.

II. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adreselor nr. 5193/12.09.2018 și 5594/12.09.2018, a citat părțile pentru data 02.07.2018.

5. Procedura legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

Susținerile petentei

6. Petenta susține următoarele: conform paginii de internet a Prefecturii județului Harghita pagina oficială de internet a Primăriei orașului Cristuru Secuiesc (str. Libertății nr. 9, oraș Cristuru Secuiesc, județul Harghita) funcționează la adresa <http://keresztur.ro>. La această adresă apar publicate, în format PDF, fișierele ce conțin publicația „Kereszturi Kisvaros”, care este editată de către Primăria orașului Cristuru Secuiesc și **este redactată exclusiv în limba maghiară**.

Petenta mai susține că CNCD prin Hotărârea nr. 65/06.02.2013 a constatat existența unui tratament discriminatoriu al Primarului orașului Cristuru Secuiesc aplicat cetățenilor români necunoscători de limba maghiară, însă nu a plicat nicio sancțiune ci doar a făcut o recomandare, iar prin Hotărârea nr. 180/02.03.2016, Colegiul director a constatat iar

fapta de discriminare săvârșită de Primarul Cristuru Secuiesc și a aplicat un avertisment.

7. Având în vedere cele de mai sus, petenta solicită sancționarea cu amendă contravențională a reclamatului care încalcă prevederile legale în domeniu pentru a treia oară.

Susținerile reclamatului

8. Reclamatul susține că ziarul local „Kereszturi Kísváros” din orașul Cristuru Secuiesc este editat cu ajutorul Primăriei, din sume cuprinse în bugetul local, precum și prin contribuția cetățenilor orașului și a întreprinzătorilor din localitate. De asemenea, pentru a ajunge la cât mai mulți cetățeni, acesta este publicat și pe pagina de internet a orașului.

Interesul public care privește autoritățile administrației publice locale se reduce însă la publicarea titlurilor hotărârilor consiliului local, sau a altor acte administrative normative, care sunt publicate atât în limba maghiară, cât și în limba română.

Publicația nu este publicația oficială a Primăriei orașului Cristuru Secuiesc, fiind redactată de persoane independente de instituția Primăriei orașului Cristuru Secuiesc, cetățeni locali care activează în domeniul culturii sau învățământului.

9. De asemenea, reclamatul mai susține că nimeni nu îngrădește dreptul petentului (sau oricărei alte persoane) de a redacta și publica articole scrise în limba română chiar în ziarul local „Kisvaros”. În acest sens, redactorii, la propunerea primarului orașului Cristuru Secuiesc, s-au adresat instituțiilor publice din diferite domenii, de a publica articole în limba română în ziar, iar faptul că solicitarea a rămas fără rezultat nu poate fi vina redactorilor, sau a autorităților administrației publice locale.

IV. Motivele de fapt și de drept

10. **În fapt**, Colegiul director reține publicația “Kereszturi Kisvaros” editată de către Primăria reclamată este redactată exclusiv în limba maghiară.

11. **În drept**, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul director analizează în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în prima instanță, elementele art. 2 al O.G. nr.137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa cum este definită în art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de O.G. nr. 137/2000, republicată.

12. O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

13. Pentru ca o faptă să fie calificată discriminatorie trebuie să îndeplinească următoarele condiții: a) existența unui tratament diferențiat a unor situații analoge sau omiterea de a trata în mod diferit situații diferite, necomparabile; b) existența unui criteriu de discriminare conform art. 2 alin. 1 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările ulterioare; c) tratamentul să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege; d) tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluia scop să nu fie adecvate și necesare.

14. Reținând definiția discriminării, astfel cum este reglementată de articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, în coroborare cu aspectele de mai sus, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. 137/2000. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile dar care sunt tratate în mod diferit datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată anterior, pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

15. Potrivit art. 10 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză prin: (...) h) refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități.

16. Colegiul director ia act de susținerile părților, de punctele de vedere exprimate de acestea raportat la obiectul petiției, în sensul că asociația petentă reclamă conținutul

publicației “Kereszturi Kisvaros”, editată de către Primăria reclamată exclusiv în limba maghiară și condiționează accesul la informații de interes public cetățenilor .

Colegiul director consideră că este dreptul oricărei minorități etnice de a-și exprima identitatea etnică, culturală, lingvistică și religioasă, dar acest drept nu justifică și nu poate fi folosit ca argument pentru a nu fi respectate alte drepturi legale ale tuturor cetățenilor, și anume dreptul la egalitate, la liber acces la informații cu caracter public, la nediscriminare.

Colegiul director se pronunță în sensul utilității găsirii și aplicării celor mai bune măsuri care să conducă la respectarea tuturor drepturilor garantate de Constituția României și de celelalte prevederi legale, cu mențiunea că acestea nu se exclud unele pe altele, ci trebuie respectate și aplicate în mod unitar de către toți cetățenii României și de instituțiile statului.

17. Colegiul director constată că în speța de față sunt îndeplinite condițiile cumulative ale faptei de discriminare, potrivit art. 2 alin. 1 și art. 10 lit. h) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, și că reclamatul a săvârșit o astfel de faptă de discriminare deoarece nu a respectat dreptul legal de a oferi posibilitatea accesului tuturor cetățenilor la informații cu caracter public. Chir prin punctul de vedere reclamatul recunoaște faptul că publicația este editată **și cu ajutorul Primăriei, din sume de la bugetul local.**

Mai mult, Colegiul director ia act de faptul că, atât în anul 2013 cât și în anul 2016, primarul a fost reclamat și sancționat pentru aceeași faptă de discriminare .

În atare condiții, Colegiul director este de opinie că aspectele ce fac obiectul prezentei plângeri intră sub incidența art. 2 alin.1, art. 10 lit. h) din O.G. nr. 137/2000 republicată.

18. Măsura constatării și sancționării unui astfel de comportament **este necesară într-o societate democratică** în care demnitatea umană este garantată. Demnitatea umană este un element important în respectul de sine al oricărui cetățean.

Măsura este proporțională cu scopul urmărit, astfel constatarea contravenției și aplicarea unei sancțiuni sunt proporționale cu necesitatea protecției demnității umane a persoanelor de etnie maghiară din România.

19. Art. 26 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** prevede:

„(1) Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.”

19. Colegiul director aplică amenda contravențională de 2.000 lei față de U.A.T. Cristuru Secuiesc, jud. Harghita cu sediul în orașul Cristuru Secuiesc, str. Libertății nr. 9 județul Harghita, având în vedere următoarele:

a) discriminarea a vizat o comunitate;

- b) partea reclamată este o administrație publică locală, având atribuții în protejarea drepturilor cetățenilor;
- c) anterior Colegiul director a mai constatat discriminarea, însă partea reclamată nu a luat măsuri;
- d) publicația promovează păstrarea identității culturale a unei minorități etnice (dacă „Keresztúri Kisváros” ar fi avut număr ISSN, intra în categoria publicațiilor care, în conformitate cu legislația României, nu trebuie să conțină o versiune tradusă);
- e) nu a existat un refuz al reclamatului de a publica texte în limba română, dacă localnici ar fi avut astfel de materiale.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu voturi pentru și 2 voturi împotriva** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate intră sub incidența prevederilor art. 2 alin.1 și art. 10 lit. h) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;
2. Sancționarea U.A.T. Cristuru Secuiesc cu amendă contravențională în cuantum 2000 lei, potrivit art.2 alin.11 și art. 26 alin.1 din O.G. Nr. 137/2000 coroborat cu art. 8 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;
3. O copie a hotărârii se va transmite părților

V. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda contravențională se va plăti la Administrația Județeană a Finanțelor Publice Harghita, conform Ordonanței nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar).

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicata și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

SANDU VERONICA TATIANA – Membru

Redactat și motivat : Asztalos Csaba Ferenc
Angelica Paraschiv Gergely

Data redactării: 10.04.2019

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

Opinie separată formulată de Asztalos Csaba Ferenc și Claudia Sorina Popa

În dezacord cu opinia majoritară, considerăm că fapta părții reclamate de a edita publicația "Kereszturi Kisvaros" exclusiv în limba maghiară nu constituie discriminare, dimpotrivă vine să răspundă obligațiilor asumate de România prin Constituția României, prin tratatele și convențiile internaționale la care este parte, privind asigurarea protecției drepturilor minorităților naționale.

Astfel, prin art. 6 alin. (1) din Constituția României, „statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase”.

În speță, sunt incidente și următoarele convenții:

- art. 5 din Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale, ratificată de România în luna aprilie 1995, prin Legea nr. 33/1995,

1. "Părțile se angajează să promoveze condițiile de natură să permită persoanelor aparținând minorităților naționale să-și mențină și să-și dezvolte cultura, precum și să-și păstreze elementele esențiale ale identității lor, respectiv religia, limba, tradițiile și patrimoniul lor cultural.

2. Fără a se aduce atingere măsurilor luate în cadrul politicii lor generale de integrare, părțile se vor abține de la orice politică ori practică având drept scop asimilarea persoanelor aparținând minorităților naționale împotriva voinței acestora și vor proteja aceste persoane împotriva oricărei acțiuni vizând o astfel de asimilare."

- Cartea europeană a limbilor regionale sau minoritare, adoptată la Strasbourg la 5 noiembrie 1992 ratificată prin Legea nr. 282 din 24 octombrie 2007.

La nivelul legilor subsecvente Constituției și convențiilor internaționale la care România este parte, sunt aplicabile prevederile din Legea nr. 500/2004 privind folosirea limbii române în locuri, relații și instituții publice, după cum urmează:

Art. 1. (2) Orice text scris sau vorbit într-o limbă străină, indiferent de dimensiuni, având caracter de interes public, trebuie să fie însoțit de traducerea sau de adaptarea în limba română.

Art. 2. În sensul prezentei legi, prin text cu caracter de interes public se înțelege orice text care, în cadrul unor atribuții de serviciu, este afișat, expus, difuzat sau rostit în locuri publice ori prin mijloace de informare în masă, având ca scop aducerea la cunoștința publicului a unei denumiri, a unei informații sau a unui mesaj, cu conținut direct ori indirect publicitar.

Art. 5. Nu fac obiectul prezentei legi:

c) publicațiile redactate integral sau parțial în limbi străine, inclusiv cele ale minorităților naționale;

e) emisiunile de radiodifuziune transmise în limbile minorităților naționale;

f) emisiunile de televiziune transmise, în direct, în limbile minorităților naționale;

i) enunțurile rezultate din situațiile reglementate de actele normative privind drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale de a-și păstra, dezvolta și exprima identitatea lor lingvistică;

După cum reiese și din art. 5 pct. 1. al Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale, limba constituie una dintre elementele esențiale ale identității persoanelor aparținând minorităților naționale. Asigurarea utilizării limbii materne constituie una dintre cele mai importante garanții pentru păstrarea identității etnice a cetățenilor români aparținând minorității maghiare.

Art. 5 pct. c) din Legea nr. 500/2004 privind folosirea limbii române în locuri, relații și instituții publice exceptează în mod expres de la obligativitatea traducerii în limba română "publicațiile redactate integral sau parțial în limbi străine, inclusiv cele ale minorităților naționale" – adică cele redactate în limba minorităților naționale. Textul de lege nu face distincție între publicații editate de persoane juridice de drept public sau de

drept privat, în cazul nostru, excepția aplicându-se și primăriei, ca autoritate publică locală.

Mai mult, potrivit jurisprudenței în domeniu, atunci când instanța de judecată a fost chemată să se pronunțe asupra obligativității traducerii paginilor de internet a prefecturilor și în limba maghiară, judecătorii au distins între informații de interes public care se afișează din oficiu și cele care se oferă la cerere, potrivit art. 5 din Legea 544/2001.

Or, în speță informațiile publice care se comunică din oficiu sunt postate pe pagina de internet a petentei (a se vedea Decizia nr. 5572/05.06.2013 a Înaltei Curți de Casație și Justiție).

A obliga traducerea unei publicații lunare din limba minorității maghiare în limba română, pe considerentul că ar conține informații de interes public în general, constituie introducerea unui dublu standard în privința definirii noțiunii de informație de interes public ce se transmite din oficiu, respectiv ce se transmite la cerere. Astfel, când suntem în prezența obligației de a comunica în limba oficială a statului, toate informațiile sunt de interes public și comportă obligația de traducere iar atunci când analizăm obligația de a comunica informațiile publice și în limba minorităților naționale se face distincție între informații de interes public care se publică din oficiu și cele care se publică la cerere. Această interpretare încalcă principiul accesului în condiții egale la informații publice pe criteriul de limbă.

Publicația lunară editată în limba maghiară consemnează activitățile culturale, educaționale și religioase ale comunității, care este majoritar maghiară. Această practică constituie o modalitate efectivă de păstrare, dezvoltare și exprimare a identității etnice minoritare.

Publicația lunară finanțată de partea reclamată nu aduce atingere dreptului cetățenilor români nevorbitori de limbă maghiară în privința accesului în condiții de egalitate la informații de interes public, așa cum sunt ele definite în Legea nr. 544/2001. Aceste informații sunt disponibile pe pagina de internet a instituției, parte reclamată.

Partea reclamată poate fi obligată la editarea unei publicații în limba română, mai ales dacă există cerere din partea comunității locale. O astfel de publicație nu trebuie să fie o traducere în oglindă a publicației editate în limba maghiară, ci mai degrabă o publicația care exprimă viața de zi cu zi a comunității române și cea maghiare.

Condiționarea utilizării limbii materne de utilizarea (traducerea) în oglindă a mesajului în limba oficială a statului este una excesivă, care are ca efect împiedicarea finanțării și editării unor publicații în limba cetățenilor români aparținând minorității naționale maghiare. Efectul urmărit de petent/ă este tocmai împiedicarea utilizării limbii materne în comunitățile majoritar locuite de maghiari, în condițiile în care petentul/a nu-și are domiciliul și nici sediul în localitatea respectivă (având în vedere organizația și reprezentanții acesteia).

Această realitate, o astfel de condiție, nu a existat nici măcar în perioada regimului comunist, când autoritățile au editat ziare în limba maghiară fără a se impune traducerea lor simultană în limba română.

Red. Asztalos Csaba Ferenc